

SLOVENSKI NAROD.

Imaja vsak dan zvečer izvešeni nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. Za ostanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in, po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravljalstvo je v Knafljovih ulicah št. 5. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Kranjska hranilnica.

Iz interpelacij poslanca Ivana Hribarja in tovarišev, podanih v 114. seji poslanske zbornice dne 4. decembra 1908 št. 3839/1, 3840/1, 3841/1, 3842/1, 3843/1, 3845/1, 3870/1, do gospoda voditelja ministrstva pravosodja zaradi konfiskacij člankov in notic »Slovenskega Naroda«, ki se takole glase:

»Kranjska hranilnica«.

Gospodarstvo pri tem zavodu je bilo vedno slabo.

To se vidi že iz dejstva, da je »Kranjska hranilnica« imela vedno dosti manj dobička, kakor pa bi ga morala imeti po stanju svojih vlog.

Svoj čas je bil pri »Kranjski hranilnici« blagajnik Prinsnitz, ki je kradel hranilnični denar kakor sraka. Kradel je več let, kakor je hotel, in nihče ni tega videl, kradel je na debelo in na drobno, kakor se mu je zdelo, in niso mu prišli na sled. Šele slučaj je nanesel, da je prišla tatvina na dan, narkar je bil Prinsnitz obsojen na tri leta ječe.

Zavod, pri katerem je mogoče, da krade blagajnik tako, kakor je kradel Prinsnitz, pač ne zasluži nobenega zaupanja, tak zavod ni varen in takemu zavodu ne bo noben človek zaupal svojega denarja.

Pa tudi razni drugi slučaj kažejo, da pri »Kranjski hranilnici« lahko človek obogati.

Znano je, da je »Kranjska hranilnica« last 65 nemškutarjev. Ti nič ne jamčijo za zaupani jim denar. To so ljudje, ki se gnetejo okrog hranilnice samo, da bi ujeli kako kost.

Nemškutar dobil pri »Kranjski hranilnici« kredita desetkrat več, kakor ga je vreden. »Kranjski hranilnici« je prva skrb, da podpira nemškutarje, magari če pri tem tudi kaj izgubi. Vsak nemškutar ima pri hranilnici kredita kolikor ga rabi, samo da laglje konkurira proti Slovincem.

Kar imajo ljubljanski nemškutarji premoženje, so si ga napravili s hranilničnim denarjem. Dobivali so od hranilnice denar po 3% in so ga po 6% in 7% naprej posojali. Ni čuda, da so se nalezli denarja.

Seveda se dá pri hranilnici na različne načine zaslužiti.

Rajni Janeschitz, ki je bil v svoji mladosti navaden pisar, je imel kot ravnatelj »Kranjske hranilnice« 4000 gld. na leto. Živel je vedno gosposko in si od plače ni mogel nič prihraniti. Ko je umrl, je pa vendar zapustil čez 200.000 gld. premoženja. Ko bi bil od samih korenin živel

in vso svojo plačo na stran deval, bi ne bil mogel takega premoženja pridobiti. Kje ga je dobil, je tajnost, ki je ne ve nihče pojasniti.

Ravnatelj »Kranjske hranilnice«, dr. Josip Supan, je bil svoje dni advokat. Špekuliral je na borzi, in sicer tako nesrečno, da je prišel ob vse. Stal je nekaj časa pred banke-rotom in denarne stiske so ga primorale, da je šel služiti h »Kranjski hranilnici« kot ravnatelj. Tu je ostal do svoje smrti. Ko je umrl, je zapustil velikansko premoženje. No, Supan ni ne kradel, ne goljufal, to je izključeno, a pomagal si je s hranilničnim denarjem.

Bankir Luckmann je bil dolgo časa predsednik »Kranjske hranilnice«. Kot bankir je bil pravzaprav njen konkurent, a za to se ni nihče zmenil. »Naj zasluži,« so rekli nemškutarji. In zaslužil je ogromne vsote. Hranilnica je posojala na ime Luckmannovega prokurista po 3%, bankir Luckmann pa je s tem denarjem zaslužil po 7% in 10%.

Tako človek lahko bogat postane. Na tak način so obogateli že različni nemčurji. Slovinci so nosili svoj denar v »Kranjsko hranilnico«, nemškutarji pa so se z njim mastili.

Takim razmeram je treba narediti konec. To se zgodi, če dvignejo Slovinci svoj denar pri »Kranjski hranilnici«, kjer itak ni varen.

Gorje nepredvidnežem!

Kdor je čital naše članke o »Kranjski hranilnici«, je dobil jasen upogled v stanje tega zavoda. Brezvestno gospodarstvo je vzrok, da je imela »Kranjska hranilnica« veliko manj dobička, kakor bi ga morala imeti po milijonih, ki jih je oskrbovala. Pri »Kranjski hranilnici« nazaduje vse, vloge padajo in rezervni fond pojema. V svoji nemškutarski zagrozenosti so mogotei pri »Kranjski hranilnici« postopali pri nalaganju denarja včasih prav nepredvidno. V Trstu, na Dunaju in na Štajerskem imajo mnogo milijonov izposojenih. Nekatera posojila so dobro varovana, druga pa slabo. Hranilnica ima terjatve, ki jih ne sme izterjati, ker bi se pri prodaji dotičnih poslopij ne dobilo toliko, kolikor znaša terjatve.

Izgube bodo neizogibne, kolikor bolj bo »Kranjski hranilnici« predlo za denar. Največji reveži bodo tisti, ki bodo čakali in odlašali z dvignjenjem svojih vlog. Danes plačuje »Kranjska hranilnica« še vloge in obresti — a koliko časa bo to še mo-

goče? Zdi se nam, da bomo kmalu lahko rekli: Gorje nepredvidnežem.

Tisti, ki bodo zadnji prišli po svoje vloge, že morda ne bodo več dobili svojega denarja, marveč jim bo hranilnica za vsak goldinar plačala samo 70 ali 80 krajcarjev. Pozor vložniki, pazite, da ne pridete ob svoj denar, ker za vaše vloge pri »Kranjski hranilnici« ne jamči nihče.

»Nezaslišano postopanje deželne vlade. Takoimenovana »Kranjska hranilnica« v Ljubljani je zavod, ki so jo ustanovili kranjski rodoljubi v namen, da koristi deželi in vsemu prebivalstvu. Toda ko so dobili nemškutarji ta zavod v roke, so pometali iz vodstva in iz hranilnice vse Slovence, ki naj bi koristili. Celi deželi in vsemu prebivalstvu, so napravili kazinotsko podjetje in izkoriščajo slovenski denar, ki je tej hranilnici zaupan, za nemšurske namene in za politični in narodnostni boj zoper slovensko prebivalstvo. Stotisoče slovenskega denarja je hranilnica razmetala za nemšurske namene. Od slovenskih vlog narejeni dobiček je brezstidno porabljal za koristi nemšurstva na Kranjskem. 65 ljubljanskih nemškutarjev je delalo z milijoni, ki so bili »Kranjski hranilnici« zaupani, kar se jim je ljubilo in vlada je dala temu početju vsako leto svoj blagoslov. Končno so ljudje vendar začeli uvidevati, kako in kaj je s to hranilnico. Končno so le začeli spoznavati, da pri tej hranilnici ni vse tako, kakor bi moralo biti in da zlasti ni prav pametno pustiti ogromne milijone, ko ni zanje skoro nobenega jamstva in ko jih upravlja 65 nemškutarjev, katerih večina sama nima dosti, ne glede na to, da ti ljudje sploh ne nosijo nobenega jamstva za svoj zavod. Posledica tega spoznanja je bila, da so ljudje začeli dvigati svoj denar. »Kranjski hranilnici« je kmalu pošla gotovina in ker nima nič kredita pri drugih zavodih, je morala zastaviti del svojih papirjev, da je dobila za izplačevanja dvignjenih vlog potrebni denar. Več ko se dvigne vlog, manj bo imela »Kranjska hranilnica« čistega dobička in temu primerno bo mogla tudi manj porabljati za različne nemšurske namene. V strahu, da se bo skrčil čisti dobiček in da ne bo denarja za plačevanje pisarjev, ki sramote kranjsko deželo po nemških listih, da ne bo denarja za vzdrževanje nemškega gledališča, filharmoničnega društva, šulvereinskih šol in za krmljenje raznih parasitov, je »Kranjska hra-

nilnica« prosila vlado za pomoč. In vlada ji je takoj prihitela na pomoč, kakor bi bila njega naloga, varovati nemšurske koristi proti koristim cele dežele in vsega prebivalstva. Na dvojen način je vlada priskočila hranilničnim nemčurjem na pomoč. Na eni strani hoče nam onemogočiti, da bi razkrivali razmere pri »Kranjski hranilnici«, na drugi strani pa hoče vlada uradnim potom spraviti prebivalstvo v zmoto glede razmer pri nemšurski hranilnici. Namesto da bi bila vlada rekla »Kranjski hranilnici«: »Če je v »Slovenskem Narodu« le ena sama neresnična beseda, pa ga tožite« — je vlada šla in nas konfiscirala. To je najbolj priprosto sredstvo, da se zaduši glas resnice. Pa kakor rečeno, vlada se ni zadovoljila s tem, da nam brani pisati, šla je še korak dalje. V večerajšnji številki uradnega lista sta dvorni svetnik Gozani in vladni svetnik Kremenšek objavila izjavo, ki jo moramo pribiti kot javen škandal. Ta izjava ima namen spraviti občinstvo v zmoto. Gozani in Kremenšek pišeta zvižajno, napraviti hočeta vtisk, kakor bi bila vse poslovanje »Kranjske hranilnice« revidirala in se prepričala, da je vse v redu. To je vendar čisto nemogoče. Gozani in Kremenšek sta dva navadna uradnika, ki znata akte reševati, sicer pa v finančnih in gospodarskih ter specialnih hranilničnih zadevah čisto nevedna. Najboljši strokovnjaki, verzirani in rutinirani in revizirani, bi potrebovali vsaj tri tedne, predno bi mogli izreči kako sodbo o hranilnici. Popolnoma nevedna vladna uradnika Gozani in Kremenšek sta v par urah dognala to, za kar bi izkušeni strokovnjaki potrebovali več tednov. In s tako izjavo si upata — seveda na komando — stopiti pred javnost. Konstatiramo torej, da je izjava Gozanijeva in Kremenškova brez vsake vrednosti in brez vsakega pomena in ker hranilnice niso revidirali strokovnjaki in je tudi Gozani in Kremenšek nista revidirala, že ker za to nista zmognata in ker si nista vzela časa, more ta izjava imeti samo namen paralizirati vpliv naših član- kov, zaradi katerih se pa hranilnica ne upa tožiti. Mesto te izjave naj bi Gozani in Kremenšek raje povedala, pod katerim kontom vodi »Kranjska hranilnica« račune o plačah šulverejskih učiteljev. Tu, tu naj bi posegla vlada vmes. Kako pa opravlja deželnokežnji komisar marki Gozani svojo dolžnost, da o tem ničesar ne ve. Pa še več je storila vlada po svojih uradnikih Gozaniju in Kremenšku. Gozani in Kremenšek sta v svo-

ji izjavi navedla ljubljansko občino kot dolžnico hranilnice. To je nezaslišana izjava uradne tajnosti, za katero spadata Gozani in Kremenšek v disciplinarno preiskavo. Gozani in Kremenšek sta kot zastopnika vlade, torej v svoji službeni lastnosti, izvedela za uradno tajnost »Kranjske hranilnice« in sta to zlorabila ter to tajnost, ki je tudi za nju tajnost, obrisala na veliki zvon, hoteč s tem reklamirati vlado za zavod 65 nemškutarjev. Koliko vere in zaupanja zaslužita ta dva vladna funkcionarja, ki tako zlorabljata uradne tajnosti, je pač vsakemu jasno. — Kar se je zgodilo, kaže ne le, da se vlada na škandalozen način eksponira za takozvano »Kranjsko hranilnico«, nego tudi priča, v kakem stanju je kranjsko nemškutarstvo zaradi posledic septembrskega nasilstva, dokaz pa tudi, da je mogoče streti in uničiti moč kranjske nemškutarije, če bo slovensko občinstvo konstantno dvigalo svoj denar iz nemškutarske »Kranjske hranilnice«.

Dvorni svetnik marki Gozani.

je »landesfürstlicher Kommissär« pri »Kranjski hranilnici«, pa nam še do danes ni pojasnil, pod katerim kontom zaračunava »Kranjska hranilnica« plače šulverejskih učiteljev. Marki Gozani molči, ker mora molčati, kakor je moral izdati škandalozno izjavo, s katero je hotela in hoče »Kranjska hranilnica« spraviti nepoučeno občinstvo v zmoto. Komaj se je posušila tinta na Gozanijevem podpisu, je plemeniti marki prošil za upokojenje. Storil je to, ker neče biti odgovoren pred deželnim zborom za to izjavo. S tem je marki Gozani, četudi nehote, obsodil vse vladno početje zastran »Kranjske hranilnice« in javno pokazal, da je bila ta izjava prisiljena. V takih časih, kakršni so sedaj, se visok uradnik, ki mora vedeti, da ga bo deželni zbor poklical na odgovor, ne umakne s svojega mesta, dokler ni dotična zadeva dognana. Marki Gozani je pa podpisal izjavo, potem — pa — vrgele puško v koruzo in pobegnil v pokoj. Nam zadostuje tudi to kot dokaz, da njegova izjava ni vredna počenega groša.

»Kranjska hranilnica«.

Slovinci so izgubili zaupanje v ta zavod in izgubili so zaupanje že tudi Nemci. Poprečje dvignejo ljudje po 100.000 K na dan. »Kranjska hranilnica« je vsled tega v vedno večjih zadregah za denar. Sila je tako veli-

LISTEK.

Faust.

Tragedija. I. del. Spisal W. Goethe. Poslovenil Anton Funtek. (K premijeri na slovenskem odru.)

Goethejev »Faust« je največja dramatska pesnitev nemškega slovstva ter eno največjih umotvorov svetovne književnosti. Med Jugoslovani so imeli prevod »Fausta« prvi Bolgari; poleg teh imamo svojega »Fausta« (I. del) po zaslugi prof. Antona Funtke le še Slovinci. Srbi in Hrvatje imajo le nekaj odlomkov prevedenih na svoj jezik, zato »Faust« tudi še niso imeli na svojem odru; a tudi Bolgari še niso videli svojega »Fausta« v gledališču. Tako hode vprizoritev slovenskega »Fausta« na slovenskem odru dramski in literarni dogodek prve vrste.

Pripovedka o učenem magistru Faustu, ki je z vražjo pomočjo uga- njal najčudovitejše čarobije, je jako stara; toda Fausta si baje ni ljudska domišljija izmislila, nego je le v XV. veku resnično živčeval človeka obdala s poezijo in različnimi čudodelstvi. Vsaj Melanchton, učeni prijatelj dr. Luthra, je zatrjeval, da je konecem XV. stol. živel v Knittlingenu na Virtemberskem neki Johann

Faust, ki je študiral najprej medicino ter potem na vseučilišču v Krakovu magijo, kemijo in prirodoslovstvo. Ta Faust je potoval po Evropi ter s svojimi čarobijami povsod vzbujal strmenje in grozo. Večkrat so ga kot čarobnika hoteli zapreti, a vselej je ušel. Ta vsekar genialni Faust je bil ne le izredno vedoželjen, nego tudi silen lakodrastrnik; zato je nastala pripovedka, da se je zapisal končno hudcu, da bi mogel le užiti vseč njemu sladkosti življenja ter doseči nesmrtno slavo.

V tisku je izdal pripovedko o Faustu prvi l. 1587. v Frankobrodu o. M. protestantski bogoslovec dr. Spiess, ki imenuje junaka svoje povesti dr. Johann Faust, »Weitbeschreyter Zauberer und Schwarzkünstler«. Ta knjiga se je hitro razširila in razmnožila ter se prevedla tudi v angleščino. Anglež Marlowe je nemško pripovedko o Faustu prvi dramatisoval ter se je njegova žalostna vprizorila na odru že pred l. 1593. Angleški igralci so prinesli to žalostno s kratko vsebino kasnejšega I. in II. dela Goethejevega »Fausta« na Nemško, kjer so jo nemški glumači prevedli ter jo igrali vzdržoma na vseh koncih in krajih, toda deloma po svoje, izpušivši marsikaj in dodajoč nove prizore. Šeasoma je nastala tako skoraj nova nemška ljudska drama, ki jo je videl še Lessing,

a se v tisku ni ohranila. Tudi mario- jona gledališča so se polastila Faustove tragedije, in Goethe je v svoji mladosti videl tako predstavo v svojem rojstnem mestu Frankobrodu. Vtisk te dokaj primitive žalo- igre je ostal v Goethejevi duši neiz- brisen ter je bil menda prvi pogon, da se je Goethe kasneje sam lotil Faustove snovi za svojo ogromno pesnitev o nenasitni, neukrotni nadčo- večnosti vedno višje in višje stre- mečega Fausta. Goethe je pisal — seveda s prestanki — svojega »Fausta« celih 60 let, zakaj prve osnove si je bil napravil že leta 1769. Her- der, Klopstock, Wieland, Lessing in Schiller so vedno in vedno priganja- li Goetheja, naj dovrši svojo ogrom- no tragedijo, ki je že takrat obetala nadkriliti po svoji gigantski krasoti vse najboljšje umotvore nemške klasi- sne literature. Leta 1790. je obja- vil Goethe »Fragment Fausta«, ki je sezal le do prizora pred cerkvijo, to- rej do nastopa Marjetice. Šele na pritisk prijatelja Schillerja in na priganjanje založnikov je Goethe začetkom leta 1808. popolnil frag- ment in dovršil I. del »Fausta«. Celih deset let kasneje pa je prišel z II. delom in ga dovršil leta 1831., torej leto dni pred svojo smrtjo.

Zanimivo je, da je najti snov Fausta tudi v slovanskih pripoved- kah, ki so dale junaku seveda dru-

gačno ime: poljski Faust se ime- nuje pan Twardowski, plemič v XVI. veku; maloruski Faust je sluga carja Katuna, slovenski Faust pa je dijak iz Trente. Vsi ti pa so mlajši od nemškega magistra ter so dokaj skromnejši. V literatu- ro je prišel doslej le poljski »Twar- dowski« z dramama Kraszewskega in Vrehlickega. Maloruski in sloven- ski Faust pa še nista našla svojega dramatika.

Goethe je preprosto, naivno na- rodno pripovedko predelal v velika- sko dramo o nemirnem, nikdar sre- nem človeštvu, ki se neprestano tru- di in peha do višjega namena, dasi pri tem zabodi večkrat v nizko ču- tnost. Toda

»blag človek, ko gatem eno obhaja, se že zaveda prav, kako in kam.«

Blagi Faust se zatorej vzlic vsem zmotam in padcem ne more pogubiti. Vse okusi, vse pretrpi; pre- mieri vse globine in višine človeškega živja, užije razkošje in obup, blažen- stvo in bedo najsvetejše ljubezni ter najnižje polnosti; Faust postane ce- lo dvakraten morilec in zapeljivec vzorne deve, ki v obupu zadavi neza- konsko dete in zblazni, ko je obsoje- na na smrt — toda končno se Faust (v II. delu) vendarle reši ter najde ob prestolu Matere božje svojo Mar- jetico, ki ga spremlja v nebesih do viš- jega življenja večnega blaženstva.

Goethejev »Faust« je največja nemška dramatska pesnitev, toda z a- o der ni bila spisana ter je zato uprizaritev te tragedije v prvotni obliki nemogoča, oziroma dramatsko neuspešna. Goethe sam je hotel leta 1810. uprizariti svojega »Fausta« neizpremenjenega, toda izprevidel je, da je to nemogoče. Izpreminjal in krajšal je nato Goethe sam svojo tra- gedijo, šele leta 1819. se je mogel za- o der prirejati »Faust« sploh prvič v Berlinu uprizariti, seveda le I. del. Ravnatelj Klinger, sevan v Brnsku je leta 1829. priredil »Fausta« izno- va za svoje gledališče, toda povsem brezobzirno, zaostreno le za efekte ter kolikor možno le za okus mase. Omejil se je torej le na tragedijo Marjetice ter je izpustil obe predigri (»na gledališču« in »v nebesih«), prizor z Wagnerjem, Faustove sa- mogore, sen v Valpurgini noči i. dr. Še slabšo prireditev je napravil pes- nik Ludovik Tieck. Zato se je Goethe lotil Klingemannove prireditve; to- da glej, Goethe je krajšal in črtal še radikalneje, tragedija pa je s tem postala mestoma nerazumljiva in skoro brutalna. Gledališča je torej niso uporabljala, in razni ravnatelji so si prirejali nanovo svoje priredbe. Med najboljšimi omenjamo Wilbran- dtovo, ki pa je proračunjena za dva večera. Z dvema zaporednima pred- stavama pa se je enotnost tragedije

ka, da že najbolje stoječim trgovcem odpoveduje kredit, samo da pride do denarja. Nemškutarska vlada se seveda hudo boji za profite, s katerimi je »Kranjska hranilnica« doslej polnila nemškutarske žepce. Ker sta vladna uradnika Gozani in Kremenšek imela čelo, izdati izjavo, v kateri trdita, da je »Kranjska hranilnica« popolnoma varna in da vlada v njej vzorni red, naj nam bo dovoljeno skromno vprašanje: Svoj čas je bil blagajnik nemškutarske »Kranjske hranilnice«, Prsnitz, obsojen na tri leta težke ječe, ker je pokradel v hranilnici velikansko vsoto denarja. Toda takrat je bil neki vladni svetnik »landesfürstlicher Kommissär« pri »Kranjski hranilnici«, kakor je zdaj Gozani, tudi takrat je vlada nadzorovala hranilnico, kakor zdaj, tudi takrat je trdila, da vlada v hranilnici vzoren red in da je hranilnica popolnoma varna — blagajnik Prsnitz pa je med tem kradel na debelo in na drobno, kradel stotake in tisočake, ponarejal knjige in podpise, vzlic tistemu »redu«, ki ga je jamčilo vladno nadzorstvo in vzlic »varnosti«, na katero je vlada prisegala.

»Kranjska hranilnica«.

»Edinost« je v torek priobčila jednat dopis v nemškutarski Kranjski hranilnici. Med drugim je pisala tudi tole: »Vprašamo kranjsko deželno vlado, ki je po dveh svojih e. kr. deželnovladnih svetnikih (Gozani, Kremenšek) brez potrebe hvalila ta privatni zavod in mu takorekoč potuho dajala: Ali ve kranjska deželna vlada, kako jemljejo na posodo pri »Kranjski hranilnici« ali pri njenem kreditnem zavodu, kateremu ona slepo zaupa, sami člani te hranilnice!!! Ali se prepriča kranjska deželna vlada, kakšno poročilo dajejo za posojila ti njeni člani, ali njeni ravnatelji ali njeni uradniki? Ali ve sedanja deželna vlada, da bi ravnatelji in nadzorniki ne smeli jemati na posodo, osobito ne osebnega kredita, kakor ne smejo tega storiti funkcionarji nobenega solidnega denarnega zavoda?! Ali sta se vladna komisarja prepričala o tem, da je bila pred leti neka visoka oseba, ki je stala na čelu in je bila za vse to nadzorstvo v prvi vrsti odgovorna, vzela visoko vsoto pri tem zavodu na posodo? Ali je dala kaj garancije? Ali je že vrnila? Ali ni bil to visok e. kr. politični uradnik?!

»Kranjska hranilnica«.

Redno, dan na dan, dvigajo ljudje denar iz »Kranjske hranilnice«. Prodro je končno spoznanje, da denar v »Kranjski hranilnici« ni varen, saj je »Kranjska hranilnica« zavod, kjer nimajo ljudje nobenega jamstva za svoje vloge. Pri drugih hranilnicah jamčijo občine z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo za vloge, pri posojilnicah jamčijo člani z vsem svojim premoženjem — pri »Kranjski hranilnici« pa ne jamči nihče. Naj ta zavod zadene kaka nesreča, pa izgube ljudi je lahko milijone. In nesreča se prav lahko zgodi, ker je gospodarstvo slabo. S tolikimi vlogami, kakor jih je imela »Kranjska hranilnica«, bi morala imeti vsaj tretjino več dobička, kakor ga je izkazovala, če bi bila dobro in varčno gospodarila. Toda okrog hranilnice so se vedno gnetli lačni nemškutarji in so žrli. Vsa nemškutarska bogatstva v Ljubljani je krivično pridobljena. Kako se dela, za to naj navedemo en zgled. Svoje dni je hranilnica imela posoditi veliko vsoto na neko hišo na Dunaju. Pametni ljudje bi bili izbrali stro-

kovnjaka na Dunaju, da bi hišo cenil. Toda pri »Kranjski hranilnici« so rekli: Naj zaslužijo nemškutarji, dokler so Slovenci taki osli, da nam zapajo svoj denar.

Nemškutar, ki je bil takrat na vrsti, da kaj zasluži, je bil stari Gariboldi. Mož o vrednosti zemljišč in stavb sploh nima nobenega pojma, še kake bajte ni v stanu prav prece-niti, kaj še veliko hišo v tujem mestu. Vendar se je mož opetovano vozil na Dunaj, samo da je mnogo zaslužil in je hranilnica tudi res posodila veliko vsoto na tisto hišo. Konec je bil jako žalosten. Hiša je prišla na boben in da ni hranilnica vsega izgubila, je morala sama kupiti tisto hišo. Seveda je imela škodo veliko tisoč — a kaj za to, da si je le oče Gariboldi napolnil žep. Tako početje je seveda le mogoče, kjer je »landesfürstlicher Kommissär« tako slep in gluh, da ničesar ne vidi in ne sliši.

»Kranjska hranilnica«, trdnjava vsega posilnemstva na Kranjskem, se je začela majati. Slovenci, ki so nad 80 let nosili svoj denar v njo ter tako z lastnim denarjem kupovali bič, ki jih je tepel, so se stregli ter dvigujejo svoje vloge v prav velikem obsegu. Nič ne pomaga, da jo brani vlada, ljudstvo zahteva denar, s čigar obrestmi se je redilo in podpiralo nemštvo ter sovražno tepalo slovenske pravice ob tla, nazaj in uverjeni smo, da ga Nemci nikoli več ne bodo videli. Zdjaj si hranilnica pomaga s tem, da razpošilja po deželi letake v slovenskem jeziku, v katerih je natisnjena izjava vladnih komisarjev, da je poslovanje v hranilnici pravilno in da se ni bati za varnost vlog. Mi rečemo le to: zakaj se vlada ni nikoli potegnila takrat, to je vsako leto, ko se je z razdelitvijo čistega dobička delala Slovenem velikanska krivica, ko je moral in še mora njih denar služiti nemškim bojnim društvom za to, da se zatira vse, kar je slovenskega. In takemu zavodu, ki s slovenskim denarjem Slovencem grob koplje, gre vlada v vsakem oziru na roko. Vprašamo, kaj bi vlada storila, ko bi šlo v takem slučaju za slovenski denarni zavod? Niti z mazincem bi ne ganila!

Državni pravdnik Trenz gre v pokoj. Strahovlada v Ljubljani še ne zadostuje gotovim nemškim oblastnikom v Gradu in na Dunaju. Še premalo se jim konfiscira, še premalo jim je ljudi zaprtih. Državni pravdnik Trenz je dobil nekaj ukor, da še ne stori dosti. Ta ukor je državni pravdnik Trenza tako užalil, da je takoj zapustil svoje mesto in prosil za upokojenje. To osvetljuje z bengaličnimi plameni razmere v Ljubljani in sploh na Kranjskem. Državni pravdnik, Nemec po rojstvu in mišljenju, odstopi in gre v pokoj, ker mu vest ne dopušča, da bi izvrševal povelja, ki jih dobi, tako, kakor hočejo gotovi krogi v Gradu in na Dunaju.

Nemška »Kranjska hranilnica« — dr. Eger. Kakor je znano, po-hitel je tukajšnji odvetnik in načelnik »Nemškega ljudskega sveta za Kranjsko« ter najstrastnejši nemški nacijsonelec dr. Eger na Dunaj, da izposluje z lažjo in najgršimi denuncijami glede izgrediv v Ljubljani najstrožje kazni od ministrstva, oziroma ministrskega sveta. Z ozirom na napade in najpodeljša psovanja nemških listov po Avstriji bode gotovo vsakega zanimalo izvedeti, od česa se dopisuni teh listov redijo, da morejo s tako drznim čelom napadati

in blatiti Slovence. Oglejmo si najprvo dr. Egerja. Konstatujemo, da ta pešicea ljubljanskih Nemcev in nemčurjev pač ne more še daleko ne vzdržavati njegove pisarne, kako še pisarno brata dr. Wallentschaga. Dr. Egerja vzdržuje na površju edino le nemška kranjska hranilnica, ki ima tega največjega nacijsoneca za pravnega zastopnika. Ta je torej ti-sti, ki se redi od žuljev našega kme-ta s tem, da mu nemška »Kranjska hranilnica« prepušča dolžnike in druge zadeve, da izterjava zaostale obresti itd., kar mu seveda donosa masne honorarje in s tem dohodke. Ker se danes jako rado poučaja, da nemška »Kranjska hranilnica« ni nemškonaacionalna in da ne podpira vsega, kjer more nemštvo in nemčurstvu kaj koristiti, bodi povedano, da imamo za to gotove dokaze v rokah. Nemška »Kranjska hranilnica« je pač največja nemška trdnjava na jugu Avstrije. Iz nje črpa vse tukajšnje nemštvo in še več nemštvo svoje dohodke, da tako lahko dela konkurenco a la Krisper in Kastner in odjeda kruh domačinom. Znano nam je, da je ta zavod prava »Südmarka«, ki vzdržuje vse nemške »schulvereinske šole« na Kranjskem ter plačuje učitelje njih iz svo-je denarja, kakor n. pr. za Jeseni-ce, Tržič, Ljubljano. Učitelji teh šol so seveda masno plačani in zato tu-di najhujši. V tej nemški hranilnici so sprejeti kot uradniki itak naj-strastnejši nacijsoneci, izmed teh eden, ki ga je poslal kot izoliranega nemškutarja znani nemški nacijsonelec, odvetnik Plachki iz Ptuja. Da ti poleg svojega uradnega opravila delajo najstrupeneje napram tistim, od katerih se redijo, je gotovo. Saj so ti uradniki upravitelji in zastopniki in odborovi člani nemških šol za Kranjsko in vseh nemških organizacij. Oglejmo si pa sedaj stanje te nemške hranilnice! Denar, ki je naložen v tem zavodu, je gotovo nas Slovencev, ki ga vlagamo pri tem zavodu ter s tem nehote podpiramo ljubljansko nemčurško trgovstvo in obrtništvo, a poleg tega še redimo najbolj strupene gade in nemčurske politike na svojih prsih. Drugače niti ne bi vedeli, da eksistira v Ljubljani nemškutarstvo in nemštvo, ko bi ne bilo teh dobro plačanih agita-torjev. Začuden se seveda hriavsko povprašuje po nemških časopisih, zakaj da so pobili šipe demonstranti temu denarnemu zavodu. Ti demon-stranti so gotovo nemško, takozvano »Kranjsko hranilnico« spoznali kot najstrupenejšo nemško gnezdo. Demonstracije seveda vsak spodoben in miren človek obsoja in bode take demonstracije napram tujim denar-nim zavodom vedno obsojal. Krivice pa, ki jih dela ta zavod slovenskemu prebivalstvu in ki mu vzgaja naj-večje hajlovce, bode pa tudi vsak za-veden Slovenec obsojal, če bode po-mislil, da je ta nemška hranilnica s 1/6 vsega slovenskega denarja za-ložena. — Iz teh podatkov vsak po-šten Slovenec ve, kaj je njegova sve-ta narodna dolžnost in kaj mu je sto-riti, da v Ljubljani ne bomo izzi-vani in prezirani od nemških pri-vandrancev in nemškutarjev, ampak da bomo z vsemi praviciami in dolžnostmi priznani kot kulturni na-rod v Avstriji. Domači naši denarni zavodi bodo gotovo vsakemu ustregli popolnoma. Tu dobiš svoje lastne si-nove, ki ti bodo ljubeznivo postregli v vsakem oziru in se torej ni treba Slovencem veliko premišljevat, kam bodo naložili svoj denar. — Ti nadu-ti ljubljanski mazači, ki blatijo slo-venski narod po obskurnih nacijsonečnih nemških časopisih, pa bodo v

dveh desetletjih izginili iz Ljublja-ne. Dzimskega rodbine se bodo poiz-gubile iz naše lepe Kranjske dežele, to pa vkljub rezervam nemške »Kranjske hranilnice«. Tu le še pri-bijemo, da bodo takrat tudi dr. Eger & Comp. premišljevali v nemškem ljudskem svetu za Kranjsko, kje bo-do polnili svoje mošnjičke. Takrat, ko se spomni naš trgovec, uradnik, obrtnik, kmet in delavec kaj je nje-gova sveta dolžnost kot Slovenec, se bodo tudi razmere pri tej nemški »Kranjski hranilnici«, ki je danes klin nemškega mosta do Adrije, vsaj toliko premenile, da se različni dr. Egri, Dzimskeji, dr. Binderji itd. ne bodo mogli zatekati tja in vleči lepe dobičke. Tudi hajlanje nemških učen v zavodu »Irma Huth« bode ponehalo, ker ne bode denarja nemške »Kranjske hranilnice«. V spo-min pa kličemo Slovence zborova-nje znane »Südmarke« v Beljaku, ko je tamošnji govornik rekel: »Uniči-mo Slovence najprej na gospodar-skem polju, potem itak ne bodo več samostojni ter jih nam ne bode težko narodno uničiti in potujčiti.« Namen nemške »Kranjske hranilnice« je ta, kakor ga je označil omenjeni govor-nik na shodu. Zato bodi geslo vsake-mu zavednemu Slovence, da podpira domače slovenske hranilnice in po-sojilnice, ki so nekatere izmed teh vsled zastave davčne moči veliko varnejše, nego nemška »Kranjska hranilnica«.

Državni zbor.

Dunaj, 15. decembra. Predsed-nik je naznanil, da zahteva okrajno sodišče v Celovcu, naj se izroči posl. dr. Krek za kazensko zasledovanje zaradi razžaljenja časti. — Potem se je nadaljevala razprava o proračun-skem provizoriju. Posl. Prochazka je predlagal konec debate, kar je iz-azvalo znane viharje. V splošnem krik in viku sta se izvolila za glavna govornika dr. Pergelt (pro) in dr. Adler (contra). Med silnim živigga-njem in razbijanjem čeških radikal-ov je govoril najprej posl. dr. Adler, ki je razlagal nagibe, ki so napotili socijalne demokrate, da glasujejo za nujnost. Tem besedam so soc. demok-ratje zaploskali, a češki radikali so začeli razbijati pokrove. Predsednik dr. Weiskirchner je poklical poslanca Fresla k redu, češ, da je zakrivil hudodelstvo javnega nasilstva. Tudi je zagrozil, da mu pošlje račun za razbite pokrove. Potem je dr. Adler nadaljeval svoj govor. Zahteval je ustanovitev italijanskega vseu-čilišča v Trstu. (Slovenske za-hteve po vseučilišču se ni dotaknil, kar menda dokazuje, da je Kristan že izvršil svoje znano grožnjo). — Posl. dr. Pergelt je koncem svo-jeje govora apeliral na Nemce in druga (?) plemena v Avstriji, naj podpirajo Nemce na Češkem v nji-hovih težnjah. Ako bo nemško češko vprašanje enkrat poravnano, potem je tudi odpravljena glavna ovira za ozdravljenje ustave in parlamentarnih razmer v celi Avstriji. Potem se od-pre nova not. (Posl. Choc: »V Berol-in!«) — Ker se je posl. princ Liech-tenstein odpovedal zaključni besedi, so se začeli stvarni popravki, pri ka-teri priliki je prišlo zopet do burnih viharjev med Vsenemci, Italijani in Slovenci. Posl. Stranysky (Vsene-mec) je odobral nasilstva nemških buršev na dunajskem vseučilišču proti Židom in Italijanom, češ, Garibaldi jeva himna nima pravice na dunaj-skem vseučilišču, pač pa »Die Wacht am Rhein«. (Posl. Pagnini: Troth! Schuff!) — (Posl. Malik se po teh besedah obrne, zgrabi torbo polno

aktov, pomeri ter jo zaluči Pagninju v obraz. Po tem dogodku je nastal med socijalisti tak vihar, da ni bilo mogoče razumeti nobene besede. Predsednik dr. Steinwender je dal Pagninju in Maliku ukor. Potem je posl. Malik skušal dokazati nevar-nost panslavizma. V ta namen je trdil, da se je v Ljubljani klicalo »Živio Srbija!«, da je bil česnikarski kongres v Belgradu in izlet v Sofijo panslaviistična zarota itd. Govornikove fantazije so razpihnili poslanci Hri-bar, dr. Ploj in dr. Rybař. Posl. Marckhl se je zadiral v zadnji go-vor poslance Hribarja, kar pa se mu je klaverno izjavilo — Potem se je po imenih glasovalo o nujnem predlogu glede proračunskega provi-zorija. Nujnost je bila sprejeta s 362 glasovi proti 55 glasom. Proti so glasovali navzoči Mladóchehi, med njimi bivša ministra dr. Fort in Pacak, češki agrarci, med njimi bivši minister Prašek, češki radikali, nekateri Jugoslavoani in Vsenemci. Odstranili pa so se nekateri Jugoslo-voani, napredni Italijani in nemški radikali. — Nato se je takoj pričelo drugo branje o proračunu. Pri drugem in tretjem branju je bil proračunski provizorij sprejet z isto večino, le socijalni demokrate so to pot glas-ovali proti. — Na predlog predsednika je zbornica poslala novemu turškemu parlamentu brzojavni pozdrav.

Jutri bo zopet seja. Parlamentarni položaj.

Dunaj, 15. decembra. Baron Bienenrth je rešen glavne skrbi, ker ima proračunski provizorij sprejet v vseh treh branjih. Pri glasovanju so češke stranke nastopale tako razcep-ljene, da se je bati vsled tega, da češki klub razpade. Razpad so pro-vzročili češki klerikali, a njih vodja dr. Hurbán si je baje zagotovil po-prej novo konstelacijo, ki se bo ime-novala katoliški centum. Mladóchehi, Staróchehi, češki radikali in Stran-skega skupina pa se znova zbero v češkem klubu, da drže ministra dr. Žačka. — V parlamentarnih krogih se je danes zatnjevalo, da je minister dr. Žaček sklenil, da vsled postop-panja češkega kluba proti proračun-skemu provizoriju še danes poda de-misijo. Češki klub, kateremu je na-znanil svoj sklep, pa mu je izrekel zaupanje ter ga prosil, naj ostane. Minister dr. Žaček se je prošnji uklonil.

Iz ogrskega državnega zbora.

Budapešta, 15. decembra. Da-nes je zopet govoril bivši minister Polonyi, ki je rekel, da je bila včerajšnja izjava ministrskega pred-sednika dr. Wekerleja neresnična. Glavni temelj pakta, ki se je sklenil med koalicijsko vlado in krono, je bila splošna, tajna in enaka volina pravica, pluralni volilni sistem je pro-vzročil splošno presenečenje. Potem je govoril posl. Polonyi o bosan-skem vprašanju ter izjavil, da bi bilo stokrat bolje, da bi se bosansko vprašanje spravilo pred mednarodno konferenco, kakor da bi prišlo do vojnih komplikacij. Dokler se ne reši vprašanje, kam naj pripada Bosna, se o bosanskem vprašanju sploh ne sme razpravljati. Manjša nevarnost bi bila, ako se Bosna in Hercegovina prepustite Avstriji, kakor da bi se ustanovila nova kraljevina.

Dogodki na Balkanu.

Carinska vojna s Srbijo.

Dunaj, 15. decembra. Krščan-sko socijalni časopisi danes poročajo,

(Dalje v prilogi.)

razklala ter se je vtisk dejanja izdat-no poslalsal. Zlasti je druga polovi-ca i. dela za širše plasti občinstva mnogo zanimivejša, ko prva. Na du-najskem dvornem gledališču so iz-kušali skoraj nekrasano tragedijo uprizoriti z vrtečim se odrom; a predstava je bila brezkončna, sila utrudljiva in s svojimi segmentarni-mi interieurji tesnobege vtiska. Igralsko osobje se na ozkem prostoru spredaj širšem, zadaj ožjem z odre-zanim kotom ozadja — ni moglo svo-bodno gibati. Zato se je vrteči oder kmalu vrgel med staro šaro, dasi je stal mnogo lepih tisočakov. Dr. Schleuther se je lotil nato uprizorit-ve »Fausta« iznova, toda podal je mesto resnobne, klasične tragedije sijajno opremljeno panoramo, pri kateri so bile krasne kulise in umet-niško izvršene dekoracije glavna, igralci z Goethejevimi stihmi pa le po-stranska stvar. Slikar in dekorater sta poeta malone udušila! Vrh tega pa je le premalo črtana igra traja-la od polu 7. zvečer do polu 1. ponoči. To je bilo tudi največjim čestilecem Goetheja vendarle predolgo. Zastor je padal dvainvajsetkrat in občinstvo je bilo utrjeno, disgustirano, dunajska javna kritika pa je bila skrajnje nezadovoljna.

Ako dela uprizoritev »Fausta« celo na dunajskem dvornem odru to-like težkoče, potem si moremo pač

predstavljati ovirre in zadrege, ki jih ima s slovenskim »Faustom« naše slovensko gledališče. Zdi se skoraj, da so zapreke nepremagljive ter da je uprizoritev »Fausta« (I. del) spri-čo tehničnih in dekorativnih nedo-statkov našega preskromnega, da, celo ubožnega in sila nerodnega odra nemožna. A nedostaje nam tudi igralcev! Marsikdo pač poreče zate-gadelj: Boljše nič, ko tako! Toda rav-nateljstvo slovenskega gledališča je mnenja, da se more tudi s skrom-nimi, a točno delujočimi sredstvi do-seči prav dostojno predstava. Ne stavljajmo pretiranih zahtev, nego poizkušajmo doseči vse, kar je mož-no, da nas ne bo sram naših nasled-nikov, ki bodo morda bogati in spret-nejši. »Ein Lump, der mehr giebt, als er hat...« Položimo vsaj temelj bodočemu razvitku in napredku! In vedimo: ideal sploh ni doseči!

Naše ravnateljstvo si je torej ogledalo uprizoritev »Fausta« (I. del) v dvornem in pa v nemškem ljudskem gledališču na Dunaju ter je za naš odridilo povsem svojo, novo priredbo »Fausta«. Sodbo o tej priredbi prepuščamo naši kritiki in publiki, katero še pred uprizoritvijo opozarjamo na točni, sila skrbno izvršeni Funtkov prevod. Izdala ga je »Slovenska Matica« le-tos v V. zvezku zbornika »Prevodi iz svetovne književnosti«.

Kakor v dvornem gledališču, sta se uvodoma črtala tudi pri nas »Po-svetilo« in »Predigra na gledališču«. V dunajskem nemškem ljudskem gledališču izpuščajo celo »Prolog v nebesih«, kar pa je velika hiba, za-kaj brez stave med Gospodom in Mefistom je vse dejanje tragedije nejasno, oziroma neutemeljeno. Že iz tega prologa v nebesih mora biti po-slušalec jasno, da se vrši za Fausta te k m a in da se kaže v sledeči dra-mi le boj za pogubljenje ali za rešitev Fausta.

Glede uprizoritve »nebes s tru-mo angelov« stoji ravnateljstvo monakovskega umetniškega gledališ-ča in dunajskega dvornega gledališ-ča na povsem enakem stališču: v Monakovem in na Dunaju igrajo tri nadangele trije igralci v viteških oklepih in z meči, a brez vsakih drugih angelskih tovari-šev. V Monakovem stoje ti nadan-gelji pred megleno zračno dekoracijo na tleh; na Dunaju stoje na visečem oblaku. Povsod drugod predstavlja-jo nadangele igralke, ki jih obda-ja proti nebu dvigajoča se truma mnogobrojnih ženskih angelov z raz-nimi atributi. V Ljubljani pred-stavljajo nadangele, vodje nebeskih vojnihi trum, oboroženi igralci (g. Iličić, g. Povhe in g. Grom), ostalo angelsko »družino« pa dame z raznimi atributi. Arhangela Miha-

ela, zmagačca Belcebuba, predstavl-ja jo pač italijanski klasični slikar-ji kot v iteškega kralitea; Rafael in Gabriel pa sta mu nežnejša tova-riša. Da bi se izpustili vsi ostali an-gelitemu ugovarjaGoethejeva opom-ba »Nebeske trume« in besede Mefi-stove o »družini« in »zborih«.

(Dalje prihodnjič.)

Na rodnih tleh.

Povest; spisal Fr. Rant.

(Dalje.)

Šele v temi je obenem s hlapci zapustil Marko poljsko delo in se od-pravil domov. Nič ni slutil, da ga na domu pričakuje obiskovalec, ki se ga je najmanj nadejal.

V veliki sobi, kjer se je Marko najraje mudil, je sedel topolski dr-žavni poslanec dr. Stanko Brnot in eksaminiral občinskega tajnika, ki je z veliko plahostjo dajal nejasne in nedoločne odgovore strogemu in močnemu izpraševalcu.

Brnot se je bil šele ta dan pri-peljal z Dunaja. Obiskal je Marka samo iz taktičnih nagibov, kakor je rekel sam pri sebi, ker je uvideval, da mora biti v dobrih prijateljskih razmerah z županom, čigar popular-nost mu ni bila prav nič po volji.

»Če pogledam po tvoji sobi, bi skoro mislil, da si se začel resno pe-

čati s kmetijstvom,« je z lahko iro-nijo vzkliknil Brnot, ko sta se bila pozdravila z Markom. »Sodil sem, da ti je kmetijstvo samo kratkočasje. Kaj naj pa to pomeni? Tak salonski lev, kakor si bil ti, pa — kmetovalec. To se pač ne ujema.«

Marko se je zasmel glasno in zvenceč; bil je to smeh veselega za-dovoljstva.

»Vrag vedi, kako se je to zgodi-lo,« je dejal Marko. »Ta zemlja mo-ra vendar imeti posebno moč v sebi. Pred nekaj meseci sem še hotel vse skupaj prodati, a odkar sem stopil na to zemljo, se ne morem več od nje ločiti. Na rodnih tleh stojim. Zdi se mi, da imam nekaj posebno trdnega in zanesljivega pod nogami. Večkrat sem si že rekel, da sem bil prej po-doben mornarju, ki se je na lepi lad-ji vozil po morju — nič gotovega, trdnega, zanesljivega nisem imel pod nogami. Zdjaj je drugače. Tako mi je, kakor mornarju, ki stopi na kopno.«

»Torej si se kar zaljubil v ta svoja rodna tla,« se je posmehoval Brnot, »tako zaljubljen, da zdaj to zemljo kar sam obdeluješ in si po-stal pravi kmetovalec.«

»Rajši sem dober kmetovalec, kakor slab poslanec,« je pikro odgo-voril Marko. »Vsi pač nismo enaki. Ti si mestni otrok in zato ne koreni-niš tako v zemlji kakor jaz, ki sem

da je Srbija napovedala Avstro-Ogrski carinsko vojno.

Bojkot proti Avstro-Ogrski.

Carigrad, 15. decembra. Minister notranjih del Hilmi paša je imel bojkotni sindikat mednarodno konferenco, toda zaman je bilo vse njegovo prigovarjanje, da bi se bojkot opustil. Sindikat zahteva, da mora Avstrija storiti prvi korak s tem, da plača odškodnino za Bosno, oziroma da prevzame del turškega državnega dlga za Bosno, nadalje mora Avstrija odpraviti svoje poštarne urade na Turškem ter podpirati turške zahteve na konferenci. Ako Avstro-Ogrska sprejme turške zahteve, bo končan bojkot v eni uri.

Belgrad, 15. decembra. Srbski časopisi poročajo, da se s 1. januarjem prihaja leta začne na Srbskem bojkot avstro-ogrškega blaga. Tem večjim in pripisovati posebno resnega pomena. Ako se trgovinska pogodba s Avstro-Ogrsko začne podaljšati, lahko napravi Avstro-Ogrski proti-bojkot, ki bi Srbiji na izvozu mnogo bolj škodoval, kakor srbski bojkot Avstro-Ogrski.

Oboževanje v Srbiji.

Sofija, 15. decembra. Iz Srbije se poroča, da se oboževanje v Srbiji nadaljuje s podvojeno naglico, tako, da se je bati prihodnje tedne presenečenj. Skoraj vsi polki imajo število vojskovanja, kakor v vojnem času, ker so sklicani rezervisti. Agitatorji potujejo po deželi ter razširjajo vesti, da Avstro-Ogrska armada ni sposobna za vojskovanje po zimi.

Srbski vojniki na Ogrskem.

Budapešta, 15. decembra. Polkija v Szegedinu je prišla dva moža, ki sta člana srbske čete ter sta imela namen razstreliti most čez Donavo. Ena teh se imenuje Stojanović, drugi pa Tehe, ki je bil v Szegedinu magistralni uradnik. V ustanovitvi zadnjega so dobili mnogo dinamita, a ne dovolj za tako nameravano razstrelbo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. decembra.

— **Lev Nikolajevič Tolstoj**, veliki pisatelj in mislec, je spisal razpravo o priklapljenju Bosne in Hercegovine k Avstriji. Dal je ta spis na razpolaganje samo najznamenitejšim slovenskim in svetovnim listom, med njimi tudi „Slovenskemu Narodu“, kar je za naš list velika čast in posebno odlikovanje. Ta članek priobčimo isti dan, kakor drugi veliki listi, ki so ga dobili, namreč v soboto dne 19. t. m. Stališče, ki ga je zavzel Tolstoj glede aneksije Bosne in Hercegovine temelji na že znanih njegovih religioznih in etičnih načelih. Po širnem svetu, v civiliziranih državah, koder respektirajo glas in mnenje tako velikega moža kakor je grof Lev Nikolajevič Tolstoj, bodo časniki njegovo razpravo lahko prinesli brez najmanjše premembe. Toda pri nas so razmere drugače, pri nas živimo v izjemnih razmerah in znalo bi se celo zgoditi, da bi bil Lev Nikolajevič Tolstoj, ki se mu klanja v spoštovanju in občudovanju vesoljni svet v Ljubljani — konfisciran. Vseled tega smo priložnosti, nekatere stvari iz omenjenega spisa izpustiti. Končno bodi omenjeno, da je Lev Nikolajevič zdrav in krepak vzlic svoji visoki starosti in da piše sedaj „Pismo Hindusu“, v katerem bo razpravljal o pravicah Judov.

— **Občinski svet ljubljanski** ima v četrtek, dne 17. t. m. ob petih zvečer sejo. Na dnevnem redu so naznanila predsedstva in poročila

o naknadni izvolitvi enega člana v volilno komisijo za ožjo volitev deželnozbornskega poslance v splošnega volilnega razreda in o odloku o kr. deželne vlade, s katerim se je ugodilo prošnji Jakobine Kestnerjeve za prenos gostilniškega obrta.

— **Pomen ožje volitve v Ljubljani.** Dne 19. t. m. se vrši ožja volitev med kandidatom narodnopolno in med kandidatom socialnodemokratske stranke, med Josipom Turkom in Etbinom Kristanom. Stvar je pa vendar mnogo važnejša, mnogo resnejša, kakor se bi sodilo na prvi pogled; kajti tu kaj se ne gre za osebe, ampak za načela, gre se za to, ali naj bode izvoljen v splošni kuriji kandidat z narodnim programom, ali pa kandidat brezpartijske socialne demokracije. Da se se skriva pri nas za izrazom brezpartijskosti nemštvo, to bodi le mimo grede omenjeno. Nikdar ne smemo pozabiti, da so to prve volitve v splošni kuriji v Ljubljani po žalostnih septembrskih dogodkih! Radi septembrskih dogodkov so nam nemški listi blatili na nečuden način, slikali so nas kot tolovaje in napoldivje ljudi. V zahvalo za to pa naj pošlje prestolnica Sovencev v deželni zbor brezpartijske socialne demokracije? In to p. vrh še iz splošne kurije? Ne, in nikdar ne! To se ne sme zgoditi! S tem bi se Ljubljana in Sloveni pred celim svetom kompromitirali; takoj bi nam sovražni nemški listi začeli dokazovati, da je celo narodno navdušenje le na videz, da pa to narodno navdušenje nima odmeva v masi ljudstva, ampak naravnost nasprotno, da masa ljudstva obrača hrbet narodni ideji, in to vkljub septembrskim dogodkom. Zato pa slovenska Ljubljana ne more nikdar voliti brezpartijskega, osobito pa tega ne more in ne sme storiti po septembrskih dogodkih! Če se zgodi to, smešimo se sami pred celim svetom, našim zakletim sovražnikom pa s tem sami damo orožje v roke, da tem lažje-bijmo po nas. To vedo prav dobro tudi Nemci, zato so že pri prvi volitvi dne 14. t. m. dali vsaj deloma svoje glasove Kristanu. Da bodo pri ožji volitvi vsi šli za socialnega demokrata v boj, o tem pač ne more biti več dvoma. Zato je pa sveta narodna dolžnost vsakega Slovenca, da prekriža načrta naših narodnih nasprotnikov s tem, da se udeleži ožje volitve dne 19. t. m. in da odda svoj glas kandidatu, ki kandiduje na narodni program, in to je **Josip Turk**.

— **Vsiljivost socialne demokracije in agitatorjev.** Socialnodemokracijski agitatorji so nad vsa silo sitni in vsiljivi. K vsakemu volilu, o katerem količnej upajo, da bi ga dobili za Kristana, hodijo in ga pregovarjajo, da naj bi oddal glas socialnemu demokratu. Te ljudi vrzite čez prag in povejte jim, da se pehajo za človeka, ki je javno objubil, da je pripravljen nastopiti zoper slovensko vseučilišče. Slovenski volilci volijo Slovenca, ki je **Josip Turk**, ne pa internacionalnega soc. demokrata, ki je samo pri vseh nemških soc. demokratov, ki ga tudi združujejo.

— **Schwarz in orožniki.** Dne 5. in 6. t. m. je bilo zopet 180 orožnikov z dežele v Ljubljani koncentriranih in to popolnoma brez potrebe. Marsikdo bi si mislil, da so taki izleti orožnikom v zabavo, v resnici je pa to prava muka zanje. Prenočevati so

jaz posmeheval takim naukom. Domači zrak je name vplival, da sem postal drugačen. Tebi se tega pač ni bati, kaj ne?

Marko je govoril energično in naravnost izzivajoče. Toda Brnot se ni hotel z Markom pripraviti, za nobeno ceno, najmanj zaradi pojmov in naziranj, ki jih je suverensko zaničeval, kot izrodke domišljije brez vsake realne vrednosti. Zato je zasul pogovor na druge stvari, reki: »Ljuba duša — nikar se ne razburjaj. Danes se že celo ne bom s teboj prepiral, ker imam veliko preveč drugih skrbi in poslov, da bi mogel debatirati o idealih.«

Natočil si je čašo do vrha in jo izpraznil na dušek.

»Sicer pa mislim, da si se ti tako razvnel za kmetijstvo, ker si se naveličal Dunaja in lenobe ter brezdelja. Podoben si v tem moji ženi, ki tudi kar ne mara na Dunaju prebivati in le vedno sanja o domu, o domačem kraju in o topolski dolini.«

Govorila sta potem o vsakovrstnih javnih zadevah, gospodarskih in političnih, mirno in stvarno in šele, ko je bilo delo končano, sta prišla zopet na stari ton, na tisti prijateljski ton, ki je vendar dobro in jasno pričal, da moža drug drugega ne marata.

»Veš kaj,« je končno rekel Brnot, »posodi mi svoj voz, da se na-

morali pri občutnem mrazu v nezakurjenih sobah vojaškega oskrbovališča, kjer sicer noben človek ne prebiva, postelja so jim bila skoraj gola umazana tla brez odeje in ni čuda, če se je izrekla kaka ostrakritika o merodajnih osebah. V soboto popoldne in v nedeljo ves dan pa so se dolgočasili po popolnoma mirni Ljubljani, oziroma se potikali po raznih kotih. Pri tem pa je vsak orožnik, če je še tako štedil, najmanj 6—8 K potrošil in vrh tega imel prav škandalozno prenočišče. Torej Schwarzova nervoznost in prazen strah pred demonstrantmi, je stala, oziroma oškodovala tokrat dotične orožnike za okroglo 1400 K. No, hvala lepa gospod Schwarz! Da se je tako število orožnikov skupaj zbornalo, pri tem ima veliko zaslugo tudi orožniški polkovnik Riedlinger. Tega moža jako veseli, ako vidi veliko število orožnikov pred sabo, da ima priliko se z njimi kratkočasiti. Vprašamo, zakaj gospod Schwarz ni zopet Belgicev naročil, ti bi ga vendar najbolje varovali! Če slavna vlada smatra za potrebno, da se orožniki z dežele v Ljubljano pokličejo v varstvo tistih oseb, katerim ljubljanska tla prevroča postajajo, naj jim tudi preskrbi primerna prenočišča in gleda na to, da orožniki pri tem ne bodo finančno škode trpeli. Naj tudi javnost in gospod Schwarz izve, kako so orožniške dijete odmerjene. Na primer tisti orožniki, ki so bili v Ljubljani koncentrirani ne čez 34 ur, torej samo dva dni in eno noč, dobe po eno krono in 20 vin! Bili so večinoma posebno iz oddaljenih postaj vsi telegrafično poklicani, in je marsikateri, posebno en iz Bele krajine, samo voznja do bližnje železniške postaje stala do 6 K, česar mu nihče ne povrne. Vsak zadnji državni službenec dobi pri izvanrednih službah, osobito izven njegovega službenega kraja, vsaj nenaadne stroške povrnene, le orožniki ne, akoravno je vobče znano, da ti eno najbolj nevarnih in odgovornosti polno službo opravljajo. Vedita gospoda Schwarz in Riedlinger, da bodo orožnike ta pasja potrpežljivost sčasoma minila. Riedlinger si misli, da ima vsak take dijete kot on pri svojih izletih po deželi in da se orožnikom pri njihovih popotovanjih tako dobro godi, kot njemu. Gospod polkovnik Riedlinger ima že 43 službenih let in se mu še prav nič ne mudi v pokoj, dokaz, da mu je njegova služba le za kratek čas, ki mu okroglo 13.600 K na leto donaja. S 1. 1. vinotokom se mu je njegova iz itak mastna plača za 1600 K letno povalila, zato je pa pri demonstracijah orožnike navduševal z besedami: »Nur energisch und scharf vorgehen.« — In jih pustil končno vse nastopiti in jih strogo karal, ker mu še niso dosti ostro nastopali. Svojo zmožnost je pokazal pri zadnjih demonstracijah, sicer mu pa ni treba nikdar pred sovražniki stopiti. Taki polkovniki so samo orožniški. Polkovnik Riedlinger išče pri svojih obhodih v onih krajih, kjer ni železniške zveze, vozniške, in nič ne gleda pri tem, ali je dotičnik Nemeč ali Slovenec, samo da mu da elegantno kočijo s čilimi konji in po nizki ceni na razpolago. Za to morajo orožniki skrbeti, če ne izpade vizitacija dotične postaje jako slabo. Polkovnik Riedlinger se odpelje slabe volje in vseled tega na dotični postaji ne more biti govora o kakem avancementu ali o drugih ugodnostih. Torej pri Riedlingerju je veliko od potrebe odvisno. Kaj ko bi se v državnem zboru nekoliko pojasnile te razmere?

ravnost od tod popeljem k svojemu tastu in mi ni treba šele v mesto hoditi. Če se pelješ z menoj, mi je še ljubše; potem prideva toliko prej nazaj.«

Marko je poslušal te besede s silnim začudenjem in ni hotel verjeti, da je prav siljal.

»Ti hočeš še nocoj nazaj v mesto,« je vprašal zategnjeno. »Kaj ne stanuješ pri svojem tastu?«

»Ne,« je mirno odgovoril Brnot. »Preveč mi je od rok tastrov gradih in tudi ne maram imeti na vratu cele familije. Toda pozdravit moram iti svojo ženo, saj je že dober mesec, kar je nisem videl.«

Košar je dal vpreči voz in je spremil Brnota iz hiše.

»Torej ti danes še niti videl nisi svoje žene?«

»Kdaj? Prva stvar je vendar poklic. Zjutraj sem se pripeljal, popoldne sem imel dovolj opravkov v pisarni, popoldne sem konferiral z glavarjem in z dekanom, potem s teboj — kdaj naj bi šel obiskat — svojo ženo?«

Brnotove besede so obsegale celo pripoznanje — tako vsaj si jih je tolmačil Marko. Sklepal je iz teh besed, da Brnotu ni nič več za Anico, niti Anici za Brnota, in to mu je bilo nekako zadoščenje, prav kakor bi bil to prorokoval in na to čakal.

(Dalje prihodnjik.)

— **Shod v Krikem.** V soboto dne 12. decembra 1908 se je vršil v Krikem javni shod, katerega je sklical hrški župan s dnevnim redom: 1) Dogodki na Dunaju in v Gradcu 2) Univerza v Ljubljani. Shod je bil dobro obiskan. Predsednikom shoda je bil soglasno izvoljen g. dr. Tomo Romih, zapisničarjem pa medicinskega gospod Tavčar. Predsednik je v kratkih besedah očital namen shoda in podal besedo filozofa gosp. Antonu Sovič. Sedaj je pojasnil dogodke na Dunaju in v Gradcu in pozval navzoče, naj delujejo na to, da ideja slovenske univerze v Ljubljani pridre tudi v mase, in se tako čimprej uresniči naša prva kulturna zadeva: »Ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani.« Podaljši debati se je soglasno in z velikim navdušenjem sprejela slednja rezolucija: 1) Zahtevamo z vso odločnostjo, da se prizna slovenskim vseučiliščnikom na avstrijskih vseučiliških poplavi in absolutna enakopravnost z vsemi narodnostmi, da se jim omogoči na ta način študij, ki silno tip vseh brezobzirnega postopanja nemškonoacionalnega dijaštva. 2) Zahtevamo, da se prejkoprej ukrenejo koraki, ki bodo omogočili, da dobimo Sloveni v vsjakršnjem času slovensko vseučilišče v Ljubljani. 3) Občine, javne korporacije in de narni zavodi se pozivljajo, da ustanovijo za dijake, ki bi hoteli obiskovati vseučilišči v Pragi ali v Krakovu, primerne štipendije, ali dajo vsaj izdatne podpore dotičnim dijakim podpornim društvom. 4) Izpustimo na zagrebškem vseučilišču naj se za gotovi pravna veljavnost tudi v tostranski državni polovici. 5) Odločno se zavarujemo proti masčevalnemu postopanju dunajskega akademčnega senata in zahtevamo, da zasede stolico za slovenske jezike na Dunaju, slovenski učnjak.

— **Idrjanska realna podraževalna.** V državnem proračunu za l. 1909 se nahaja tudi postavka za podraževanje realke v Idriji. Tako je ugodno rešena pred dvema leti postavljena prošnja idrijskega občinskega odbora. Gosp. Gustiudar je s sv. jo interpelacijo malo pozno prišel.

— **Postanimo vsi panslavisti.** Pod tem naslovom priobčuje „Sloboda“ v Splitu zanimiv uvodnik, iz katerega ponatiskujemo radi kurioznosti nekateri odlomke: »Protivniki slovanstva smatrajo vsakoga Slovana za pratenega panslavista... Če nas dolže, da smo, pa bodimo tudi vsi res panslavisti! Kot pritenega panslavista nas že tako preganjajo in tlačijo, da za nas ne more biti slabše, ako se javno priznamo za take. A kot panslavistov senas, kakor se zdi, edino bojé Zoak je to, da vidijo edino v tem našo moč, oziroma edino nevarnost, da izgube gospodarstvo nad nami. Najboljši razlog torej, da postanemo vsi mi sovražni in prezirani Rasi, Poljaki, Čehi, Slovaki, Sloveni, Hrvati, Srbi in Bolgari pravi, resni in dlični panslavisti! To se pravi, da se skušamo vsi mi nesložni Slovani zediniti v eni misli, v enem stremljenju, v enem delu: da zgradimo veliko vseslovensko carstvo od Češke Šume in Jugoslovanskega morja do Tihga Oceana, od Ledenege morja do Carigrada in do Kitajskega zida, eno carstvo, v katerem bomo mi go spodarji v svoji hiši, eno carstvo, ki bi držalo na udi tako azijske Nemoce, kakor evropske Japonce, eno carstvo, ki bi vsem Slovanom dalo in ohranilo svobodo, vsakemu svojo svobodo, a vsem skupaj veliko carsko svobodo... Bogato in veliko bi bilo to carstvo, da bi lahko plačalo sijaj desetih carskih dvorov. Ko pridejo Habsburžani in Romanovi do spoznanja, da so interesi njihovih rodov in nerazdružo vezani z interesi slovanstva, da oni stoji in padejo s slovanstvom, da torej branec in razširjatelj moč slovanstva, branijo in širijo tudi moč svojih dinastij, bo s tem dan realni temelj carski z ezi slovanski, ki bi z neodoljivo silo morala pritegniti k sebi vse male državi balkanske. Carstvo slovanstvo ima že svoje usojeno glavno mesto: v vseh slovenskih jezikih se imenuje to mesto Carigrad. V Carigradu, v svobodnem središču carstva, zbora se carski svet, ki ima v rokah usoda državnega kolosa. Kar so v drugih državah ministri, to so v svetu velikega carstva carji in kralji svobodnih narodov slovenskih, a eden izmed njih — nemara najstarejši — predseduje zboru in govori svetu v imenu slovanstva in glas njegov, kadar spregovori, se razlega kakor grom po vsi zemeljski krogli. Poleg carskega sveta zboruje zvezni državni zbor, v katerem svobodni izvoljeni vseh narodov velikega carstva skrbje za obrambo, za napredek in blagostanje slovanstva. Okrog Carigrada se zbirajo ne morda podjarmljene pokrajine, marveč svobodne, ravnopravne, demokratske države: Avstrija, Rusija, Poljska, Češka, Ogrska, Romunija, Hrvatska, Srbija, Bolgarska, Grška, Albanija in Turška — države vseh narodov slovenskih, ki so si v slovenskih zemljah anesli svoje

gnezdo. Vse te države skupaj tvorijo: Zednjene države carstva slovansega. Vsaki zvezni državi je zajamčena popolna ravnopravnost, vsakemu državljanu pa svoboda in ravnopravnost narodnosti in vere. Vsaka država ima svoj državni jezik, vsak narod neguje svoj materinski jezik, v medsebojnem prometu pa se vse države in vsi narodi poslužujejo istega jezika: jezika carstva slovansega, ki mora seveda biti ruski...«

— **To je izdajstvo!** Pod tem naslovom čitamo v srbskem listu „Sloga“, izhajajočem v Somboru na Ogrskem, članek, ki velja mutatis mutandis tudi za naše razmere. Spremenivši nekatere besede priobčujemo v „odlomku ta članek, ki se glasi takole: »Pretekli so časi strašne, obupne borbe za obranitev našega imena in naših narodnih svetinj. Na braniku slovenstva so se vrstile brezbrojne žrtve: mrtve, da si odpočijejo, ko so s krvjo plačale sveto oporoko svojih pradedov, in žive, da še nadalje pod nesrečnimi udarci brutalne sile še odločneje dvigajo junaško orožje v obrambo narodnih idealov. In ljubezen naših pradedov do rodne grude, k sladkemu imenu matere je kakor svet plamen ogrevala pri vsakega Slovenca ter ga kakor zvezda vodnica vodila po življenjskem potu ter mu nudila mir in uteho v dobrem in zlem v sreči in nesreči. In blagoslov naših mučeniških pradedov se je kakor balzam spuščal na hiše slovenske. Toda poleg blagoslova se je dvigalo iz neznanih grobov naših pradedov tudi prokletstvo, ki nikdar ne izgreši svojega cilja, nad onimi nedostojnimi potomci, ki pozabijo na trpljenje prednikov svojih ter odlože svoje slovensko ime. Vsi mi vemo, da ni naroda, ki bi ne imel izdajalcev, toda izdati naš mučeniški narod slovenski, to je zločin, to je hudodelstvo, ki ga nima enakega pod solcem. A vprašamo vas, kdo je ostudnejši izmedek, kdo večji izdajica, kakor ste ve tužne Slovenke, ki drage volje jemljete za moža tujca, enega izmed tistih naših sovražnikov, ki bi nam kot narodu najraje izkopali oči in z zobmi razmesarili srce. Narodu, kakršen je naš, ki še ni dovršil velko narodno delo svoje, katerega še čakajo ljute borbe za uresničenje svojih idealov, je treba najmanjšega boritelja in boriteljice. In če takšen boritelj zapusti narodne vrste, je podel in brezčasten dezertir, ki ga mora zadeti zaničevanje vsega poštenega sveta. A takšno hudodelstvo na narodu zagrešile ve Slovenke, ki jemljete ob spremstvu pesmi in godbe, pod venci cvetlic za moža narodnega sovraga. Zato poslušajte vsaj ve ostale Slovenke glas mukotrpnege naroda našega, ker sicer bo vas do groba zasledovalo narodno prokletstvo, ki nikdar ne izgreši svojega cilja.«

— **Med Nemci na Spodnjem Štajerskem** hudo vre in kipi. Čas deželnozbornskih volitev se bliža. Za mandat IV. volilnega okraja Maribor Celje, kjer kandidirajo, kakor znano, tudi socialdemokrati odličnega svojega pristaba, se pulita celjski amtsvorstand dr. O. Ambroschitz in znani politični bojacio, meščanski učitelj v Celju, Avg. Aistrich. Srdito sta se že spoprijela v „Deutsche Wacht“ in v „Marburger Zeitung“. Ta boj nam prav jasno kaže, kake gnile razmere vladajo med našimi „Nemci“ ter da tista tolikanj hvalisana „gemeinbürgerschaft“ zdatno šepa. Nam je prav ter kar želimo, da bi šlo dalje tako. — Socialdemokrati pa se lahko smejejo, kajti ni izključeno, da si priborijo ta mandat. Nad tem bi pa Slovincem tudi ne bilo treba jokati; kajti vedno še boljši socialist, kakor pa kak zagrozen nemški nacionalce, naj že bo potem tega ali onega kalibra.

— **Zaupni sestanek gostilničarjev** po § 2. dr. z. bo jutri, v četrtek, 17. t. m., ob 2. popoldne v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“. Vstop imajo samo vabljeni.

— **Imenovanje.** Za upravitelja bolnišnice v Hartbergu je imenovan Frano Deberšek, kancelist v mariborski bolnišnici.

— **Odlikovanje.** Gozdarski nadzorniški komisar I. razreda Karel Jelen v Ljubljani je dobil zlat služni križec s krono.

— **Iz finančne službe.** Finančni koncipist Maks Debevo je imenovan za fin. komisarja v IX. čin. razredu.

— **Iz šolske službe.** Absolvirana učiteljska kandidatinja gđ. Ana Grebeno je imenovana za provizorično učiteljico v Trzinu.

— **Slovensko gledališče.** Prvi je opero „Carmen“ spravil še pokojni Nollu na slovenski oder. Od tedaj smo slišali to opero že mnogokrat, in uprizorjena je bila z različnimi močmi v prvih vlogah, a v obče govorjeno, se mora reči, da še ni bila nobena predstava te opere na toliki višini in — relativno vzeto — tako popolna, kakor snočnja. Kaki malenkostni nedostatek je pač pozoren poslušalec tudi snoči opazil, toda to ne more priti v poštev spričo tako res-

rojen na veliki kmetiji. Tudi z dobrim kmetovanjem lahko človek mnogo koristi svoji domovini, več kakor marsikak politik.

Slučajno je vzel Marko v roke debelo knjigo, ki je ležala na njegovi mizi. Bil je to Valvazor. Ne da bi kaj mislil, je začel listati in naenkrat obstal.

»Citaj, prijatelj,« je rekel Brnot. »Meni se zdi, da je tu vse povevano, kaj je možka dolžnost.«

Radovedno se je Brnot naglil nad knjigo in je polglasno čital:

«... Denn eben diejenige Natur, welche uns die Liebe dess Vaterlandes eingepflanzet, hat auch unsre möglichste Erinnerungen zu dem Wachstum seiner Glori gewidmet, und uns eine Schuldigkeit auferlegt, mit allen Kräfte dasselbe zu bedienen. Darum muss dan so wol das Vaterland als wie die Eltern von uns geliebt und gehret werden. Ja! wann hieby das Gesetz dess hochverständigen Platonis etwas gelten sollte, so müsste das Vaterland in der Liebe dem Vater und der Mutter vorgehen.«

Brnot je pogledal Marka od strani, a v njegovem pogledu je bilo toliko porgljivosti, da je Marko zardel.

»Ti pač nimaš smisla za take stvari,« je rekel Marko in naglo zaprl Valvazorja. »Včasih sem se tudi

Markovcu nabral pri obnem zboru zdru-
zene moške in ženske podružnice K 42
— Jakob Kogej, c. kr. notar v Ložu
K 1138, katere sta nabrali na zborovanju
podružnice v Starem trgu g. Mayer z
zalepke in znamke ter g. Urbančič z
kazenski porto. — Milan Makar in Rihard
Fux nabrala o priliki predavanja „Pro-
svete“ o „Slovenščini“ ter v gostilni gosp.
Kopiniča K 22. — Gd. Mimi Kregar v
Št. Petru nabrala o priliki godovanja gđ.
Otilije Fünk K 450. — Vesela družba
pri „Novi pošti“ v Domžalah K 936. —
Pripravničarji zložili na zabavnem večeru
K 1714. — Stavci „Narodne tiskarne“
K 260 kot preostanek male prireditve
poved m 60 letnice kolege gospoda
M. Jelovškega. — Vesela družba tarok
partije pri „Novem svetu“ K 750. —
J. R. Hočevar, lekarnar na Vrhniki, K 20
mesto venca nepozabnemu prijatelju gosp.
Vekoslavu Legatu. — Srečko Noll K 20
mesto venca na krsto svojega prijatelja
gosp. Vekoslava Legata. — Mesto šopka
nadebudni umetnici nabrala vesela družba
K 1. — Skupaj K 200 63. Srčna hvala!
Živeli!

Za Trubarjev spomenik: I. V.
K 10 mesto odškodnine za izposojeno
narodno nošo. — Živeli!

**Za slovenske visokolce na
Dunaju:** Gg. Omalna, Jakel, Jarli in
Kejžar K 1, skupaj K 4. — G. Mara
Lipovec v Bukovju nabrala pri g. Moreli
v Hrašah K 536. — I. V. K 10 mesto o-
škodnine za izposojeno narodno
nošo. — Gd. Milka Širca na Ucu na-
brala K 12. — Ivan Frole v Št. Petru
K 5 mesto prispevka k venca na krsto
g. Vekoslavu Legatu. — Fran Stupica,
tu, K 30. — Trgovski tečaj mestne višje
d-kliške šole K 10. — Skupaj 76 36. —
Srčna hvala! Živeli!

Za žrtve 20. septembra 1908:
Gg. Jakob Jare, c. kr. dež. sodni svetnik
v Višnji gori, K 10. — Dr. Josip Kušar
v Kranju K 10, ker je bil vsled „glavne
volilne komisije“ 15. t. m. zadržan vde-
ležiti se pogreba in mesto venca na krsto
navdušenega narodnjaka in ljubljene-
ga prijatelja gosp. Vekoslava Legata. — Na-
rodna tiskarna Pavel Magdč v Prešernovih
ulicah K 20. — V. M. Zalar K 3 iz na-
biralnika v Simon Gregorčičevi knjižnici.
— Skupaj K 43. — Srčna hvala!

Listnica uredništva.

Gosp. Fr. S. v G. Kakor Vi, tako nas
je tudi „Slovensko obrtniško društvo“ v
Ljubljani vsled sklepa svojega obč. zbora
naprosilo, naj zopet začnemo objavljati rub-
riko „Obrtni vestnik“, ki smo jo v zadnjih
mesecih morali opustiti, ker je bil naš so-
tudi v tej stroki gosp. dr. Fran Windi-
scher z drugimi posli preobložen. Ustrezaje
izrečenim željam bomo pričeli že v najkrajše
čas zopet objavljati „Obrtni vestnik“,
veseli nas pa, da se je v obrtniških krogih
ta rubrika tako vpoštevala.

Razpisano domače zdravilo. Vred-
nejša povpraševanja po „Moli-ovem fran-
skem žganju in soli“ dokazujejo uspeš-
ni vpliv tega zdravila, zlasti koristnega kot
bolesti utešujoče, dobro znano antirevma-
tično mazilo. V steklenicah po K 1 90. Po
poštne povzeto razpošilja to mazilo lekar-
nar A. MOLI, c. in kr. dvorni založnik na
DUNAJU, Tuchlauben 9. V zalozah po dežel-
ni izrečno zahtevati MOLI-ov prepatrat, za-
namovan z varnostno znamko in podpisi-
som. 4 86 17

Sarg glicerini
stojeno in tekoče
aprotulja kato
belo in nežno.

Zlata svetinja
Berlin, Pariz, Rim itd.
Najboljše
kozmetično
za soho
Dobro
in
povsod.
Izdeleje:
D. SEYDIN
Štritarjeva ulica 7.

Kemik dr. Ing. Hirsch, Olomouc. Kem-
ično-tehnična preiskava je izpričala, da je
„Seydin“ prav iziskovna uporabna ustna
voda, ker so njeni podatki popolnoma ne-
škodljivi in se z njo lahko razkužuje. 2

**Proti prahajem, luskinam
in izpadanju las**
deluje najboljša priznana
Tanno-chinin tinktura
za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje
luske in preprečuje izpadanje las.
I steklenica z navodoma i krona.
Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici

Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil, medicinal. vin, specialit-
et, najfinjših parfumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dož. lekarna Milana Leustek a
v Ljubljani, Rusljova cesta št. 1
poleg novegrajenega Fran Jožefovega
jubil. mesta. 35 50

Forman
proti nahodu.
Škatljica 40 h.

Žitne cene v Budimpešti.

Das 16. decembra 1908.

Pšenica za april 1909	za 50 kg K 12 52
Pšenica za oktober 1909	za 50 kg K 1 02
Rž za april	za 50 kg K 10 33
Koruzza za maj	za 50 kg K 7 38
Oves za april	za 50 kg K 8 64

Efektiv.
Nespremenjeno

Meteorološko poročilo.

1908. nad morjem 206 Sred. f. v. m. 11.12.1908.

decem	Cas opazo- vanja	Stanje baro- metra v mm	Tempera- tura v C	Vetrovi	Nebe
15.	9. zv.	737.5	-5.5	sl. jug	megla
16	7 zj.	736.4	-1.1	sl. svzhod	
2. pop.		7 5.1	-0.0	brezvetr.	dež

Srednja večerajšnja temperatura -6.1,
term. 16 Padavina v 24 urah 0.0 mm

Zahvala.

Prisrčno se zahvaljujemo za izka-
zano zadnjo čist darovalcem krasih
encev povodom smrti naše iskreno
ljubljene mamice in stave mamice

Ane Robida

mnogoletne napov. Mar. bratov.

Zlasti prečastit mu gosp. Francišku
Žvanu za t. 1.12.1908 podelitev svetega
poslednega čina, gosp. dom. odbor-
nikom Marijine bratovščine, p. s. bno
gosp. predsedniku Franc Majerju,
gosp. blaginjaku Stefanu Kluonu za
njhuv trud in skrb, za prekrasni
venec in trak ki ga je darovala Ma-
rijina bratovščina, gosp. Verhovniku,
za presrčno sož. lje in spremstvo k
zadnjemu počitku, gosp. dom. pevcev
za ganljivo petje in vsem drugim
prijateljem in znancem, kateri so se
pogreha udeležili.

Ljubljana, dne 16. grudnia 1908.
4 87

Žalujejoče hčere.

L. Pevalek
Ljubljana, Židovske ulice št. 4.
priporoča svojo 4569-3
akcidentno tiskarno
z elektriničnim obratom
za vse merkantiline
TISKOVNE
po zelo nizkih cenah.
Daje se dobe istotam raznovrstne,
posebno pa božične in noreletne
razglednice
od 4 vin. naprej.
Na debele zdatne cenaje.
s papirjem, pisalnim in ri-
salnim orodjem
na debelo in drobno.

Konkurenca! Novo vino
lastnega pridelka,
trvdke **BR. NOVAKOVIČ**
rdeče (opolo) 24 in 28, rumeno 32 vinarjev 1/2 litra itd.
se toči v Sodnijskih ulicah št. 4 in na Rimski cesti št. 5.

Toči se tudi pivo iz zagrebške delniške pivovarne.

Občinska štedionica (hranilnica)
u Biogradu pri moru, Dalmacija.
Osnovana po regulativu c. kr. ministrstva,
pod jamčenjem vse imovine občine Biograd
in pod državno kontrolo.

obrestuje hranilne vloge s
5% čistimi 5%
Eventualne informacije daje ravnateljstvo. 4 48 1

Abiturijent

ljubljanske realke išče primerne
službe. 4641-2
Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Zaradi preselitve se odda

velik lokal

v katerem se nahaja dobro idoča trgovina.
Dopisi pod „št. 10“ poste
restante Velike Lašče. 4656-1

Razpisano mesto.
„Narodna tiskarna“ v Ljubljani
sprejme izvežbanega

časnikarja

kot sourednika „Slov. Naroda“.
Plača po dogovoru.
Ponudbe je poslati do 25 t. m.
na upravni odbor „Narodne tiskarne“
v Ljubljani.

parketska dela

prevzema ter da material
JOSIP PUH
Ljubljana, Gradaške ul. 20.
Ceno! Solidno!

Resna ženitna ponudba.

C. kr. drž. uradnik z dežele,
34 let star, lepe zunanosti,
z izvenslužbenimi dohodki,
se želi v svrhu ženitve,
radi pomanjkanja znanja
tem potom spoznati s 24
do 32letno gospico ali
vdovico z nekoliko pre-
moženjem. 4658
Pisma opremljena s sli-
ko, ki se takoj vrne, soro-
jema pod stroga tajnost
uprav. „Slov. Naroda“
do 19. decembra.

Učence za kavarno

se takoj sprejme 4654
v kavarni „Ilirija“ v Ljubljani.

V najem odda takoj

trgovino

z manufakturnim in špecerijškim
blagom trgovec **Simon Bratovč** v
Št. Vidu pri Vipavi. Ker se odda
založena trgovina, je treba položiti
dotičnemu, ki jo prevzame, 8000 K
kavojce V slučaju, da prezame kaka
gospodična, more vzeti tudi v družbi
z lastnikom, ali pa če bi zavladalo
povoljno s razmerje, se lahko tudi z
njim poroči. 4649-1

Gostilna

„Pri Bobenčku“ na Glincah
z novo urejenimi prostori, acetilensko
razsvetljavo in lepim vrtom s konce-
sijo vred se odda zaradi bolezni
tako ali pozneje v najem.
Istotam se odda tudi

prodajalnica, več stanovanj in delavnica.

Več se izve na Glincah št. 37
pri Ljubljani. 40 8-28

Obrtno društvo
pomožno društvo
Židovske ulice št. 8
sprejema
vloge
ter jih obrestuje od dne
vlaganja do dne obrest-
neja. — Obrest
4 3/4

Prvi kranjsko-slovenski

uglaševalec klavirjev

G. F. Jurásek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 62 a
I. nadstropje

uglašuje klavirje, kakor tudi prevzema
popravila vseh sistemov klavirjev in
pregleduje brezplačno. — Uglasuje
tudi „Glasbeni Matici“. 3532-12

Ant. Bajec

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se
nahaja njegova

vrtnarija

na Karlovski cesti št. 2,
cvetlični salon
pa pod Trančo.

Izdolovanje šopkov, vencev i. t. d.
Okusno delo in zmerno cene. 51
:: Zunanja naročila točno. ::

Rjube brez šiva

2 m 25 cm dolge, 150 cm široke, zajam-
čeno platno, 1 kos K 270
Tuoat damasta za brisače, 50 x 110, čisto
platno K 8.—
Tkanina, 23 m, 82 cm široka, pripravna za
vsako telesno in posteljno perilo K 11 50
45 metrov posteljega blaga, oksford, flanela, ošfir K 17.—
Po povzetju platna 4196 5
BERTOLD HOCHBERG, tkalnica, **KOSTELEČ ČERVENÝ**, Češko.

2252 16

Modna trgovina

F. JUST-MASCHKE
Ljubljana, Židovske ulice št. 3.

priporoča po najnižji ceni

elegantne klobuke

za dame in otroke
kakor tudi bluže, spodnja krila, predpasnike, pasove, zimsko perilo. itd. itd.
Zunanja naročila točno in vestno.

Notarskega kandidata

sprejme takoj ali najpozneje s 1.
jan. 1909 notar **Hudovernik**
v Ljubljani. 4653-1

FR. BRÜCKNER, glasbila

(Dobavitelj zvez c. kr. državnih
uradnikov) Sečnibach pri Hebu,
Češko priporoča najceneje najbolj-
še glasbene instrumente in strune
vseh vrst Razpošiljanje po pov-
zetju Zamenja dovoljena ali denar
nazaj. Ilustr. cenovnik zastoj in
poštne prosto Stare mojstrske
gosli in celo se zamenjavajo ali
kupujejo. 4141-9

Iste se

stanovanje

za en mesec, za žensko in 2 otroka,
4 in 6 let stara, najrajši pri kakšni
babici. 4652-1
Ponudbe pod št. 18 „S. D. 18“ na
uprav. „Sov. Naroda“.

Benediktinska voda za lase.

odpravi takoj izpa-
danje las, prhljaj.
Neprekošljiva za o-
hranitev in negova-
nje lepih las.
V Ljubljani jo pro-
daja **Alb. Derganc**,
bav. hotel
„Pri M. Hön“ **Sander & Held**
4114 2 Strassburg.

Raznovrstne sanke

so na prodaj pri
M. Pakiču v Ljubljani
Pogačarjev trg. 4655-1

Veliko zalogo gramofonov in plošč

tudi s slovenskimi omadi
plošče
od
K 1 80
naprej
pri-
poroča

FR. P. ZAJEC, urar
2991 Ljubljana, S. arl trg 26. 49

Pozor! Kavarna „ILIRIJA“

Kolodvorske ulice št. 22.

je vsak dan
vso noč odprta.

Vsaki ponedeljek

KONCERT

sesteta na lok.

Vstop prost. Vstop prost.

Najvljudneje se priporoča
4593-2 **Štefan Miholič**.

Ceno posteljno perje.

Kilogram sivega, puljenega 2 K, pol-belega 2 80 K belega 4 K, prima kakor puh mehkega 6 K, veleprima puljenega, najboljša vrsta 8 K. Puh, siv 6 K, bel 10 K, prsi puh 12 K, od 5 kilogramov naprej franko.

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, rumenega ali belega inleta (nankinga) pernica, velikost 170x116 cm, z dvema glavnima, 30x58 cm, zadostno napolnjeno z novim, ščiščenim in stano-vitnim perjem, 16 K, napol puh 20 K, puh 24 K, pernica sama 12, 14, 16 K, glavnik 3, 3 50, 4 K razpošlje po po-zvetju, zavoj zastoj od 10 K naprej franko. 3594-11

Maks Berger

eschenitz št. 225, Šumava, Češka.
Neugajajoče se zamenja ali denar vrne.
Cenovniki zastoj in franko.

Vodovodi

kanalizacije, kopališke naprave

Inženir - hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana

Beethovenove ulice št. 4.

Brzjavlj: Lachnik-Ljubljana.

8884-119

Projekti in izvršitev pri domači
specialni tvrdki
(tehn. zved. mnenja ob poveritvi
gradbe zastoj).

Podružnica v Spiljetu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Del. glavnica 3.000.000

Stritarjeve ulice št. 2.

Rezervni fond K 300.000.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči računi ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Nizko pod ceno

prodajam radi pomanjkanja prostora

obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče

3871 44

za gospode in dečke

kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina **A. Lukič.** Pred Škofijo št. 19.

I. Wanek

krznar in izdelovatelj čepic

3647-20

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 21

prilagača si občinstvu svojo bogato zalogo najfinjših kožuhov, klobukov, lastno izdelovanje čepic vseh vrst ter velika zaloga raznovrstnih kož. St. vojaštvo se opozarja na bogato izbrano kap in vseh drugih vojaških potrebščin.

Prevzema vsa v svojo stroko spadajoča popravila proti najnižji ceni ter kupuje kože divjadi po najvišjih dnevnih cenah.

Postrežba točna, cene solidne.

Prve vrste 4589 2

avstrijski izdelek

Kleinoscheg Derby sec

napravljen iz francoskih vin

Kleinoscheg Goldmarke

napravljen iz domačih vin.

Dobiva se povsod.

Fr. Čuden

urar in trgovec

v Ljubljani

Prešernove ulice

Lepa
božična in novoletna
darila.

Najraznovrstnejša in najcenejša izbira:

Briljantni uhani in prstani.

Zlate, srebrne in nikljaste ure in verigice.

Prave švicarske ure

„UNION“

ki so prav fine in natančne, a skoro nič dražje od drugih vrst.

Vsakovrstne lepe stenske ure.

Namizna oprava

iz pravega in kina srebra.

Šivalni stroji

lahkotekoči,

kolesa najboljših vrst
in vse kolesarske potrebščine.

Ceniki s koledarjem zastoj
in poštne prosti.

Delničar

pravih švicarskih ur

„Union“ v Bielu (Švica).

Toif. ov Talanda
Ceylon čaj

Natečaj.

V Hrastniku, občina Trbovlje je od 1. januarja 1909 naprej popoli-niti mesto

občin. redarja

z letno plačo 840 K, prostim stanovanjem, oziroma s primerno stanarino in službeno obleko.

Prosilci, vešči slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, naj vložijo prošnje do 4559-2

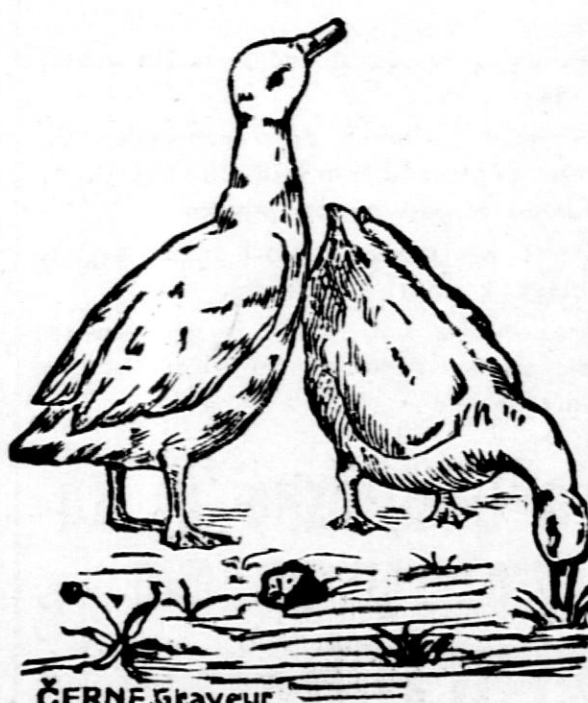
zadnjega decembra t. l.

pri občinskem uradu v Trbovljah.

Županstvo Trbovlje

dne 3. decembra 1908

Perje in puh
po nizkih cenah.

ČERNE Graveur
Anton Šarc
Sv. Petra cesta št. 8.

Na debelo in drobno po nizkih cenah priporočam svojo bogato zalogo

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami. 12

Devocionalije

in vse vrste blago za božja pota.

Tvorniška zaloga kranj. glavnikov.

Anton Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik.
Dunajska c., v hiši gostilne, št. 6.

Za slabokrvne in prebolele

Pijte pristni marsala v steklenicah 7/10 l po K 1.50
najfinejše vino Wermouth v stekl. 7/10 l po K 1.—

Dalje priporočam:

Pristna namizna in desertna vina
najboljše produkcije po primernih cenah.

Direktni uvoz.

3910-14

FRANCESCO CASCIO, LJUBLJANA
Šelenburgove ulice.

Št. 38630

4628-2

Razglas.

Z ozirom na razglas c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 4. t. m. št. 6312/pr. se v zadevi priznanja z Najvišjim ročnim pismom z dne 14. avgusta letos ustanovljenega jubilejskega križa za civilne državne uslužbence še sledeče javno naznanje.

I.

Pravico do tega jubilejskega križa imajo

1) vse osebe brez ozira na spol, ki so bile onega dne, ko je bila tozadevna listina uradno razglašena, v dejanski civilni državni ali pa v tej enaki javni službi; dalje pod pogojem, da so vsaj deset let nepretrgoma dejansko služili, oni, ki so bili od dneva razglasitve v obdobju desetih let nazaj v službi kot uradniki, ali pa od dneva razglasitve v obdobju onega leta nazaj v kaki drugi lastnosti v takšni službi.

Med začasnim in stalnim službovanjem se tu ne dela razločka.

2) Vse v civilno-državni službi ali pa v kaki drugi istovrstni javni službi po pogodbi nameščene osebe, ki so bile onega dne, ko je bila ta listina uradno razglašena, v dejanski službi in ki nepretrgoma služijo vsaj tri leta.

3) Vsi v državnih ali pa graščinskih zakladnih podjetjih zaposleni delavci obojega spola, ki so onega dne, ko je bila ta listina uradno razglašena, tri leta nepretrgoma v stalni lastnosti delovali, 21. leto svojega življenja izvršili in ki imajo pravico do pokojnine ali do preskrbnine.

Za one civilne osebe, ki služijo na podoben način pri vojaških zavodih, veljajo ista določila kakor za osebe, ki stoje v civilno-drž. službi.

II.

Državni uslužbenci, ki so bili disciplinirani potom odpušteni ali pa po svojem izstopu iz državne službe pred kazenskim sodiščem obsojeni radi dejanja, s katerim bi bila združena izguba redov ali častnih znamenj, nimajo pravice do priznanja jubilejskega križa.

III.

V aktivni službi stoječe upravičene osebe dobijo jubilejne križe po predstojnih oblastvih; vsem ne več v aktivni službi stoječim osebam, pa se je s to zahtevo obrniti do političnega oblastva I. stopinje torej v Ljubljani do mestnega magistrata, ki daje v tej zadevi tudi sicer vsa potrebna pojasnila.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 10. decembra 1908.

10 ali 20 vinarjev

je za prijatelja glasbe majhen izdelek,
za gostilničarja pa tisoči kron

temelj
za
blago-
stanje.

temelj
za
blago-
stanje.

V nobenem lokalu bi ne smelo manjkati

„Hupfeldovega“ instrumenta

ki so v vsakem pogledu vzvišeni nad vsakim drugim instrumentom. Ljudje dandanes z veseljem obiskujejo prostore, kjer imajo godbo, zato je nabava glasbila v dvojnem oziru priporočila vredna.

1. Direktni dohodek za godbo.
2. Narastek prometa in izkupička.

Prospekti zastoj.

Ludvik Hupfeld d. d., Dunaj VI., Mariahilferstr. 5/7.

V Evropi največja tvornica

klavirskih igralnih instrumentov.

47 prvih odlik.

750 delavcev.

3704-5

Zaloga pohištva

v ljubljanskem „Kolizeju“ na Marije Terezije cesti šte. 11

Puc & Kemp.

dobavlja kompletne sobne oprave. Vedno velika izbira. Tapetniško blago in železno pohištvo. Lastne delavnice. 2825-36

Slovenska tvrdka čevljev
domačega in tvorniškega izdelka

MATEJ OBLAK

čevljarski mojster

Kongresni trg šte. 6 v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča.

Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo
v lastni delavnici.

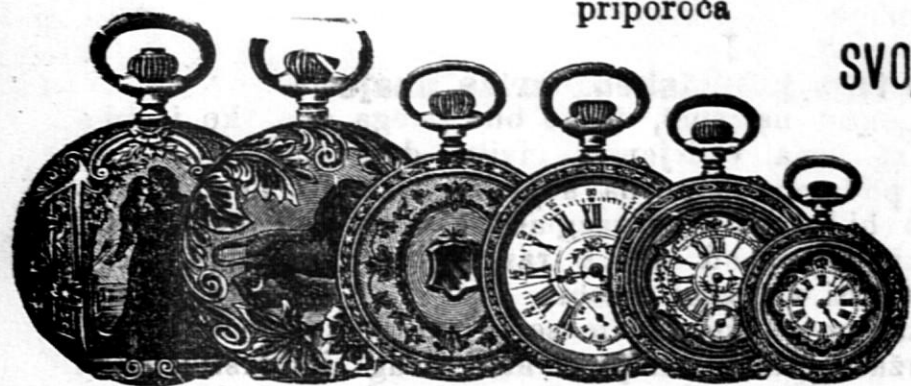
3462-17

! Krasna božična darila!

H. Suttner

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino

Mestni trg, nasproti rotovža Ljubljana Mestni trg, nasproti rotovža
priporoča

svojo veliko zalogo

vseh prvih in najboljših
vrst pravih švicarskih
:: zlatih in srebrnih ::
žepnih ur najbolj slo-
večih znamk Schaff-
hausen, Glashütte,

Omega, Bihodes, Urania, Roskopf itd., zlatih in srebrnih verižic, obeskov,
okrasov, zaponk, uhanov in prstanov z navadnimi in briljantnimi kamni;
pristno srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih predmetov
iz kina srebra.

Vedno največja izbira najnovejših salonskih ur, ter specialitete
stenskih ur s kukavico, budilk in drugih. 3549-21

Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi po pošti pošljem zastonj in poštne prosto.
Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Izboljševalec zraka v sobi

BELLARIA

Rešitev neprilik
suhenga zraka
v sobi!

Priporočajo
veljavni zdravniki!

4596-2

Generalno zastopstvo za Kranjsko:

Fran Kollmann,

trgovina s steklenino in porcelanom
v Ljubljani.

Prospekti in vse podrobnejše gene-
ralno zastopstvo za Avstro-Ogrsko:

L. Guttman

Dunaj, VI. Mariahilferstr. 1b.
Mezzanin Casa piccola.

Velik mraz

lahko nastane, zato si začasa
oskrbite tople

volneno obleko.

Vzorci izbornega blaga po-
šilja franco firma 4334-6

KAREL KOCIAN

tvornica za suknjo
v Humpolci na Češkem.
V korist Ustf. M. Školske.

Svoji k svojim!

**Primerne božična
in
novoletna darila.**

Velika zaloga

juvelov, zlatnine, srebrnine ter
raznih ur. 3527-18

Lastna delavnica
za popravila in nova dela.
Blago prve vrste.
Solidna postrežba. Cene najnižje.

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zaprišeni sodnijski cenilec.
Ljubljana, Wolfove ulice 3.

**Izmed najboljšega
najboljše!**

Da zadostim tudi najrazvnejšim za-
htevam, sem vpeljal vrsto 4608-2

**pražene
kave**

ki presega v kakovosti, izdatnosti in aromi
najboljše.

Ta kava je zmes najizbranejših vrst,
najfinejšega proizvoda in nudi čudovito fino,
aromatično in oživljajočo pijačo.

Z mlekom mešana tvori dober zajtrk,
in podlago k dobri mali južini.

Brez mleka kot „črna“ je prijeten za-
ključek vsake pojedine ali večerje; ima
moč in oživlja.

Prva ljubljanska velika
pražarna za kavo

Karel Planinšek

Ljubljana, Dunajska cesta,
vokal Sodnijskih ulic.

**Zimske obleke, zimske suknje,
kožuhi, (dolgi in kratki),
salonske obleke, pelerine i. dr.
za gospode in dečke v velikanski izbiri.**

Strogo solidna, strokovnjaška postrežba.

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, Dvorski trg šte. 3.

Pod Narodno Lavarso.

858-85

Pozor! Slovenske dame! Pozor!

Elegantne klobuke

za dame in za otroke

2821-27

priporoča

A. Vivod-Mozetič

v Ljubljani, Stari trg št. 21

modna trgovina ter salon za damske klobuke.

:: :: Filialka v Kranju, Glavni trg. ::

*** Slovenci Slovincem ***
Zelo važno za trgovce in obrtnike

Ker imam še precejšnjo zalogo
reklamnih koledarjev za leto 1909

in je sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, **zahtevajte**
vzorke katere radevolje pošljem na ogled.

Cene so brez konkurence
tako da mi je mogoče s tiskom in blokom vred oddajati
komad od 15 vin, napre.

Vsem Slovincem se priporoča

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11.

Podpirajmo se medsebojno! V slogi je moč!

Cene brez konkurence!

Na debelo in drobno!

Slovenki!

**Največja narodna
KONFEKCIJA**

za dame, deklice, dečke in novorojenčke

M. Kristofič-Bučar

v Ljubljani, Stari trg št. 28

priporoča

3927-9

krasne **BLUZE** v težki

svili, volni in drugem modnem blagu

najnovejša modna brila, kostume, dežne plašče, otročje obleke, krstno
opravo, predpasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Najfinejše
otročje kapice, klobučke, plaščke, pariške modre, nogavice,
rokavice, jopice in druge pletenine — Fine zavratnice,
naramnice, o-ratnike, srajce in drugo perilo za gospode.

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in točno.

Cene radi male reži, brez konkurence.

Pozor!

Pozor!

Za jesensko in zimsko sezijo

se opozarja na

**manufakturno
trgovino**

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice — Singarjeve ulice
Ljubljana.

katera je že popolnoma založena
z najnovejšim blagom
za dame in gospode,
ter drugimi zimskimi potrebščinami.
Cene najnižje!

3614-6